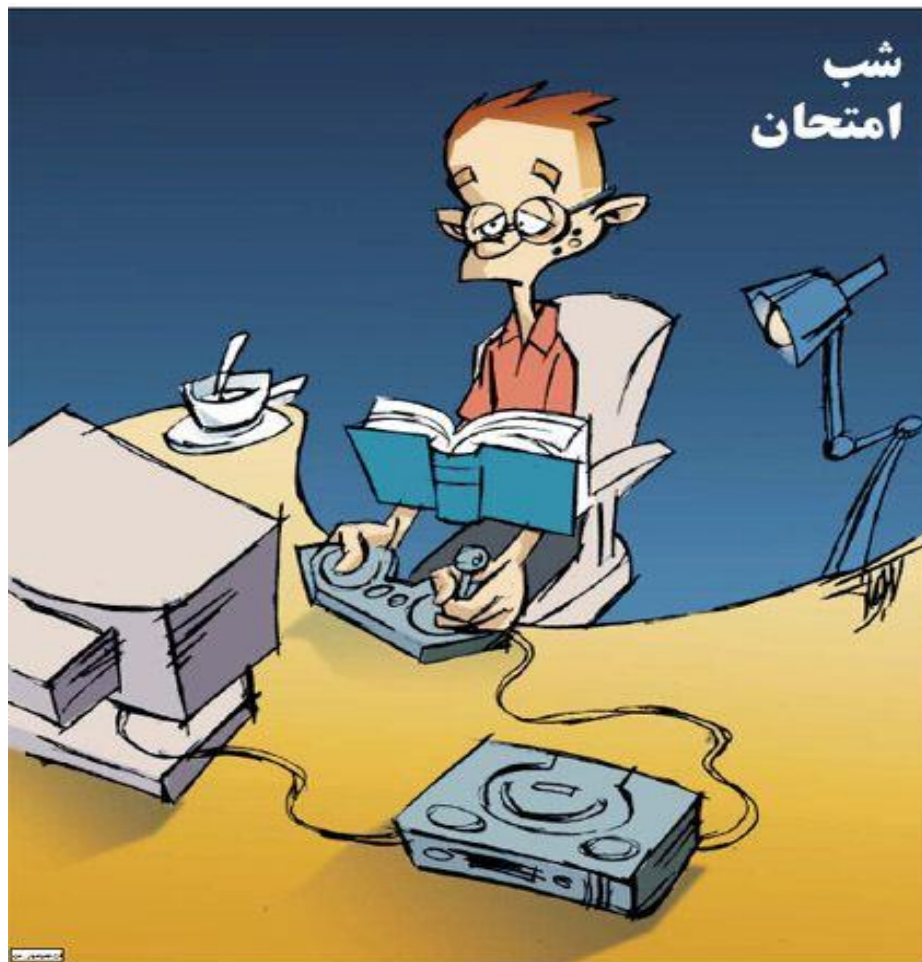

اولین برخورد با کارنامه فرزندان

اولین مساله این است که برای نتایج امتحانی فرزندان خود ارزش قائل باشید و ملاحظه کارنامه فرزندان را مهم بدانید. به فرزندتان قول بدهید که با او به سراغ نتایج امتحانی به مدرسه خواهید رفت. اگر فرزندتان کارنامه را خود از مدرسه گرفت و به دست شما داد، می‌توانید از ملاحظات حالات و چهره او دریابید که او چه کرده و در کارنامه چه خبر است. در عین حال کارنامه را از دست او بگیرید و با دقت در آن تامل کنید. نمرات آن را ملاحظه کنید، آن را از نظر بگذرانید، یک‌یک دروس را مورد توجه قرار دهید و حتی سعی داشته باشید درباره هر نمره و هر درس مکث کنید، آنها را در ترم‌های مختلف مقایسه کنید. معدل او را ببینید و نمره انضباط او را ملاحظه کنید. بالاخره وقتی برای او صرف کنید تا او دریابد که شما امتحان او را مهم تلقی می‌کنید

در ابتدا دانش‌آموزان را می‌توان به ۲ دسته تقسیم کرد، **دانش‌آموزان موفق و دانش‌آموزان ناموفق**

بہتر است والدین در مقابل فرزندان **موفق** خود این کارها را انجام دهند:

- به فرزندان موفق خود باید از صمیم قلب تبریک بگوییم و خوشحالی و شادمانی خود را به آنان ابراز داریم و موفقیت‌های بیشتری را در سایه کار و کوشش برای آنان آرزو کنیم و اگر ممکن است، هدیه‌ای به آنان بدهیم تا شادمان و خرسند شوند.

- نتایج امتحانات را در درجه اول ناشی از تلاش و کوشش خودشان بدانیم و اگر در رسیدن به موفقیت با او همکاری و کمک کرده‌ایم، به آن اعتنایی نکنیم و صراحتاً گوشزد کنیم که فعالیت، توکل، و تلاش او به نتیجه خوب امتحان منجر شده است.

- به هنگام دریافت نتیجه امتحانی، موقعیت خوبی است که این اعتقاد را در کودک به وجود آوریم تا بداند فردی پرتلاش، باارزش و پرتوان است و می‌تواند در سایه پشتکار و با اعتماد به نفس به هر هدفی که دارد برسد و از هیچ مشکلی نهراسد و بالاخره دانش‌آموز باید درک کند که موفقیت در هر کاری با پشتکار و سختکوشی به دست می‌آید.

- در پیروزی‌ها باید سعی کنیم علل موفقیت او را مشخص کنیم تا بداند اسباب و علل پیروزی او چه چیزهایی بوده است و سپس با تاکید بر آنها، زمینه رشد شخصیتی وی را در تمام ابعاد فراهم کنیم.

- والدین طوری عمل کنند تا دانش‌آموزان بدانند که با اخذ نمرات درخشان و کارنامه قبولی کارشان تمام نشده است، بلکه باید خود را برای مراحل بعدی آماده کنند؛ بنابراین پس از دریافت کارنامه قبولی و استراحت و تفریح مختصر، باید به آنان کمک

کنیم تا برنامه‌ای برای خود تنظیم کنند و به فعالیت‌های خود در زمینه دانش‌افزایی ادامه دهند.

- اگر فرزندان متعددی دارید و یکی از آنان با نمرات بالایی درخشیده است، نباید آنان را با یکدیگر مقایسه کنیم و از همه مهمتر نباید طوری رفتار کنیم که فرزند موفق احساس خودبزرگ‌بینی و غرور کند و فرزندان دیگر احساس حقارت کنند. بلکه رفتار ما باید به نحوی باشد که دیگر فرزندان تشویق شوند که در حد توانشان تلاش و کوشش کنند.

- در صورت قبولی، چهره‌تان را شاد و بشاش نشان دهید، لبخندی و تبسمی داشته باشید. از او برای کار و تلاشش تشکر کنید. به او تفهیم کنید که از این وضع خرسندید و می‌خواهید این کارها تکرار شود.

- شما می‌توانید از این موقعیت استفاده تربیتی هم داشته باشید. به تبلیغات بپردازید. به او یادآور شوید که حاصل کار و تلاش ضایع‌شدنی نیست. فعالیت‌های منظم و بموقع نتیجه و فایده خود را خواهد بخشید و آدمی دیر یا زود نتیجه‌اش را خواهد گرفت.

در صورت امکان جایزه‌ای هم برای او در نظر بگیرید. فراموش نکنید آنچه مهم است، نفس جایزه است نه بها و قیمت آن. بر این اساس فکر آن نباشید که حتما جایزه‌تان گرانبها باشد. چیزی برای او تهیه کنید که امکان تداوم و عمل مشابه برای سال‌های بعد هم باشد. البته در تهیه آن سن و جنس را در نظر دارید و می‌دانید خواسته‌های پسران و دختران در این زمینه یکسان نیست. برای دختران یک گونه جایزه در نظر بگیرید و برای پسران جایزه‌ای دیگر.

- البته این سپاسگزاری‌ها و جوایز مانع آن نخواهد بود که نمره ضعیف او را در کارنامه به او یادآوری کنید. اما این کار را به روز بعد موکول کنید. بگذارید لذت و مزه موفقیت تا مدتی در او بماند و برای او گوارا باشد. بعدها به او تذکر دهید که لازم است کمبود نمرات خود را با فعالیت چند ساعته هفتگی جبران کند تا موفقیت سال‌های بعد او بیشتر تضمین شود.

ب: دانش‌آموزان ناموفق: هنگامی که کودک با گلولی پر از بغض و چشمان انباشته از اشک و دست‌های لرزان کارنامه خود را که گویای عدم موفقیت (تجدید و یا مردودی) است، به منزل می‌آورد؛ قبول داریم که مشکل‌ترین لحظه‌های پدر و مادر آغاز می‌شود. والدین احساس می‌کنند کودکشان یک سال عمر خود را همراه با مخارج گزافی که پدر و مادر برای او کرده‌اند، از دست داده است. اما باید بپذیرند که این لحظات از مهمترین و حساس‌ترین زمان زندگی آنان است. رفتار و عکس‌العمل آنان می‌تواند مساله‌آفرین و یا سرنوشت‌ساز باشد.

بعضی از والدین ممکن است در این موقعیت فرزندانشان را با نیشخند، تمسخر، خشونت، آبروریزی، سرکوفت زدن، قهر و طرد کردن و اعطای القابی مثل بی‌عرضه، بی‌غیرت و چسباندن وصله‌هایی مثل کودن، بی‌شعور و امثال آن تنبیه کنند. این تنبیهات هرچند موجب تخلیه غیراصولی بعضی از والدین است، ولی تجربه نشان داده است برای کودکان و نوجوانان جز دلسردی، عقب‌افتادگی تحصیلی بیشتر، فرار از مدرسه و خانه، ترک تحصیل، ایجاد یاس و نومیدی، عصیان و نافرمانی نتایجی به بار نمی‌آورد. والدین باید آگاه باشند که در حال حاضر این شیوه مساله‌آفرین را هیچ‌یک از علمای تعلیم و تربیت و روان‌شناسان تجویز نمی‌کنند.

دسته دیگری از والدین هنگام روبه‌رو شدن با نتایج بد امتحانات فرزندانشان، با خویشتنداری و حوصله و متانت رفتار می‌کنند. اینان به جای پرخاشگری و تنبیه، فرزندانشان را به تجزیه و تحلیل نتایج امتحانات فرامی‌خوانند و به عبارت دیگر، به علل شکست فکر می‌کنند و می‌کوشند که علل شکست را بررسی و نسبت به رفع و عوامل شکست اقدام کنند و سرنوشت خوبی برای فرزندان خود رقم زنند.

- بررسی عوامل شکست در امتحانات

(الف) در درجه اول باید متوجه شویم آیا فرزند ما در مقایسه با دیگران ضعیف است و یا این که خودش فی نفسه ضعیف است.

(ب) باید بررسی کنیم ضعف فرزند ما ناشی از چه عواملی بوده است.

- علل جسمی و ضعف بنیه بدنی مثل ضعف بینایی و شنوایی

- علل روحی و روانی مانند اضطراب، افسردگی، ترس و نداشتن اعتماد به نفس.

- محیط نامساعد برای تحصیل مثل شلوغی خانه، مهمانی و پذیرایی مکرر، تلویزیون و اسباب بازی های زیاد و متنوع

- محیط خانوادگی پر نزاع و آشوب، اختلاف خانوادگی و مسافرت های مکرر پدر و مادر.

- تبعیض و تحقیر های مکرر و مقایسه با دیگر همسالانی که از او جلوترند.

- نداشتن نظارت ما بر کار او در طول سال تحصیلی به علت پرمشغله بودن و یا بی توجهی ما به او.

- نامناسب بودن محیط کلاس و مدرسه مثل نداشتن معلم، تعویض و تغییر معلم، وجود سر و صدای زیاد و دیگر عوامل که مخل آموزش است و کمبود امکانات آموزشی.

- وجود حوادث و اتفاقات در طول سال تحصیلی یا به هنگام امتحان.

(ج) در خصوص علت ضعیف بودن نتیجه امتحان باید با خود دانش آموز صحبت کنیم و نظر او را بخواهیم و او را وادار به چاره اندیشی و تصمیم گیری کنیم تا حاضر شود فعالانه برای رفع نواقص خود بکوشد.

(د) با معلمان و مسوولان مدرسه در خصوص علل ضعیف بودن و ناموفق بودن دانش آموز مشورت و تبادل نظر کنیم و در صورت لزوم از مشاوران و متخصصان آموزشی و تربیتی کمک بگیریم.

(ه) پس از مشخص شدن علت یا علل باید با کمک فکری و تمایل دانش آموز برای جبران عقب افتادگی تحصیلی او برنامه ریزی و سپس بر اجرای برنامه های تعیین شده دقیقاً نظارت کنیم.

(و) باید به یاد داشته باشیم که موفقیت، نیازمند به اعتماد به نفس، شخصیت سالم و امید به آینده است. لذا باید مترصد انجام کارهای مثبت او باشیم و شرایطی را برای ظهور و بروز آنها فراهم کنیم تا با تاکید بر ویژگی های مثبتی که دارد (خصایص و صفات

انسانی ارزشمند، مهارت‌های فردی و نمرات خوبی که در بعضی از دروس گرفته) روحیه و اعتماد به نفس بیشتری پیدا کند.

ز) ما (والدین و معلمان) باید اعتقاد داشته باشیم که تنبیه جسمی، روانی و عاطفی به هر شکل که باشد، دانش‌آموز شکست‌خورده را بیشتر از پیش تحقیر می‌کند و کوچک‌ترین نتیجه‌ای برای احراز موفقیت و جبران عقب‌افتادگی تحصیلی ندارد. کاری نکنیم که دانش‌آموز احساس کند به خاطر نمره ما را از دست داده است، بلکه باید این احساس را در دانش‌آموز ناموفق به وجود آوریم که می‌تواند برای مقابله با شکستی که خورده، از حمایت ما استفاده کند. راستی اگر فرزند شما روزی در امتحان شکست خورد و ناکام بود با او چه می‌کنید؟

ح) در اینجا از نظر تربیت ضروری است بدون خشم و عصبانیت او را ملامت کنید و به اصطلاح روی جراحت دل او نمک بپاشید و درد و ناراحتی او را شدیدتر کنید تا به خود آید و دریابد که چه کرده و چه عاقبتی برای اوست، اما در ملامت افراط نکنید. پس از این که دل او را شکستید، بکوشید به ترمیم آن بپردازید. فوراً ملامت را متوقف کنید و به او متذکر شوید که فعلاً چاره‌ای جز این نیست که به تلاش مجدد بپردازد و جبران مافات کند.

ط) به او اطمینان دهید که اگر از نو کار و تلاش کند، می‌تواند به جبران گذشته بپردازد و یا لاقلاً جلوی زیان‌های بعدی را سد کند. به او وعده دهید که موجبات کار و فعالیت او را فراهم می‌کنید و آبروی او را محفوظ خواهید داشت.

ی) دل او را به دست آورید. به او جرات و شجاعت دهید، برنامه کاری برای او معین کنید و از او بخواهید این بار به حرف‌های شما توجه و آبروی از دست رفته را احیا کند. و البته مراقب باشید با کار و تلاش تابستانی خود در امتحانات تجدیدی موفق شود. اگر دیگران از او درباره نتایج امتحانش سوال کردند، برای این که ملاحظات عاطفی فیمابین او و خودتان پدید آورید، سعی کنید شما به آن شخص پاسخ دهید و تجدیدی او را توجیه و ناچیز قلمداد کنید و یادآور شوید که او در همین تابستان آن را جبران کرد.

دفتر مشاوره رضوانی